

13. 8. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Konec anonymních akcií. Skutečně?

Dne 1. 1. 2014 nabyl účinnosti zákon č. [134/2013](#) Sb., o některých opatřeních ke zvýšení transparentnosti akciových společností a o změně dalších zákonů („transparentní zákon“), jež upravuje změnu listinných akcií na majitele, na listinné akcie na jméno a s tím související povinnosti akciových společností. Tato opatření měla vést ke zvýšení transparentnosti majetkových struktur akciových společností a usnadnění zjišťování skutečných vlastníků takovýchto společností, a to jak pro orgány veřejné moci, tak i pro samotné akciové společnosti, pro které by tak bylo snazší prokázat strukturu akcionářů.

Otázkou zůstává, zda opravdu došlo změnou formy akcií k rozkrytí vlastnických struktur akciových společností, čímž mělo být dosaženo vyšší transparentnosti v podnikatelském prostředí ve vztahu k odhalování pachatelů trestné činnosti, nebo zda tento legislativní krok slouží pouze k zvýšení administrativní zátěže většiny z 13 000 akciových společností působících na území České republiky, zatímco subjekty na něž je tato úprava zacílena využívají zákonné způsoby jak zachovávat strukturu svých akciových společností i nadále anonymní.

Po účinnosti transparentního zákona řada akciových společností přistoupila k níže zmíněným způsobům jak zachovat v utajení faktického vlastníka akcie. K nejčastějším způsobům pro zachování anonymity majetkové struktury akciové společnosti dochází převážně těmito způsoby:

Zaknihování či imobilizace

K dosažení částečné anonymity vlastníka před veřejností lze dosáhnout již samotným zaknihováním akcií v Centrálním depozitáři či imobilizací akcií v bance, případně u obchodníka s cennými papíry. Informace o akcionářích, kteří jsou registrováni v Centrálním depozitáři či imobilizovali své akcie, nejsou automaticky veřejně přístupné. Přístup k těmto informacím je zaručen pouze orgánům činným v trestním řízení či finančním úřadům.

Svěřenský fond

Svěřenský fond upraven v § 1448 a násl. zákona č. [89/2014](#) Sb., občanský zákoník („občanský zákon“) jako nový institut občanského práva, jenž se vytváří vyčleněním majetku z vlastnictví zakladatele tak, že ten svěří správci majetek k určitému účelu smlouvou, nebo pořízením pro případ smrti a svěřenský správce se zaváže tento majetek držet a spravovat. Dále zakladatel ustanoví oprávněné osoby, tzv. beneficiary, jimž se má ze svěřenského fondu plnit. Vzhledem k tomu, že majetek ve svěřenském fondu nikdo nevlastní, jak zakladatel, tak beneficiary mohou zůstat pro veřejnost anonymní. Pokud tedy akcionář jako zakladatel svěřenského fondu do tohoto fondu vloží akcie, důsledkem bude skrytí akcionářské struktury pro veřejnost. Vzhledem k tomu, že svěřenský

fond je jako nový institut kritizován právě pro svou schopnost anonymizovat majetek, existují návrhy, aby novelou občanského zákona došlo k zrušení svěrenských fondů.

Správa cizího majetku

Právo umožňuje sjednat správu cizího majetku, jejímž předmětem by byly akcie. Správce pak spravuje akcie, včetně výkonu akcionářských práv vlastním jménem na cizí účet. Vymezení správy cizího majetku je upraveno v ustanovení § 1400 občanského zákona, podle něhož „Každý, komu je svěřena správa majetku, který mu nepatří, ve prospěch někoho jiného (beneficienta), je správcem cizího majetku“. V mnoha zemích tuto službu tradičně vykonávají advokáti, banky či poradenské společnosti. Důsledkem správy cizího majetku je ztížení dohledání faktického vlastníka akcií společnosti, za předpokladu, že je správce ohledně identity vlastníka spravovaného majetku vázán mlčenlivostí.

Zahraniční společník

Ztížení identifikace může být též důsledkem zahraniční entity v pozici akcionáře. Pokud je akcionářem zahraniční společnost ze státu, jehož právní systém a úřady neumožňují dohledat identitu vlastníka, pak náhrada akcií na majitele za akcie na jméno ve vlastnictví zahraniční společnosti nevede nutně ke zvýšení transparentnosti akcionářské struktury, pouze se tato netransparentnost posouvá o úroveň výše. Vzniká totiž mezinárodní struktura, která je v souladu s českým právem, neboť české právo plně uznává zahraniční entity jako akcionáře českých společností.

Bílý kůň

Naproti tomu nelegální cestou, jak dosáhnout anonymizace vlastnické struktury, je fiktivní vlastnictví akcií nastrčenými osobami, tzv. bílými koňmi. Pokud je důvodem použití tohoto prostředku vyhnutí se odpovědnosti či poškození práv třetích osob, je takové jednání zpravidla postižitelné trestním právem.

Snaha o zvýšení transparentnosti vlastníků akciových společností je jistě krokem správným směrem, neboť by měla vést ke zprůhlednění podnikatelského prostředí v České republice a k omezení prostoru pro případnou korupci. Nicméně, s odkazem na výše uvedené možnosti, které vedou ke ztížení identifikace vlastníků, je do velké míry ponecháno na samotných subjektech, zda takové zprůhlednění svých majetkových struktur budou akceptovat

Mgr. Jan Morávek

Mgr. Jan Jakl

[CHSH Kališ & Partners s.r.o., advokátní kancelář](#)

Týn 639/1
110 00 Praha 1 - Staré Město

Tel.: +420 221 111 711
Fax: +420 221 111 725
e-mail: office@chsh.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Právo společníka na informace v s. r. o.: silný nástroj kontroly, ale ne bez hranic](#)
- [Kupní smlouva k nemovité věci bez určení kupní ceny: Nejvyšší soud koriguje katastrální praxi](#)
- [Společnost s podíly 50:50 - právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost - prokura](#)
- [Jak nastavit smlouvy s dodavateli podle nové právní úpravy kybernetické bezpečnosti?](#)
- [Jak soutěžní právo reaguje na pohlcování startupů technologickými giganty aneb fenomén vražedných akvizic](#)